

PUT POD NOGE

VESNA
LEINER

Kustosi pedagozi i muzejski pedagozi šesnaest muzeja, galerija i Hrvatskog državnog arhiva u gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji u povodu Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja pripremili su edukacijski program nazvan *Put pod noge*. Ovogodišnja, već treća akcija imala je i međunarodni karakter. Naime, na poziv gospođe Nicole Gesché-Köning (predsjednice ICOM-ova Komiteta za edukaciju i kulturnu akciju - CECA), ovogodišnjom akcijom pridružili smo se europskoj akciji očuvanja kulturne baštine *Svi putovi vode u Rim*. Akcija je započela početkom 1997. godine; međutim, mi smo se pridružili u veljači 1998. godine i za samo tri mjeseca realizirali program u cijelosti.

Put pod noge bio je jedan od četiri prijavljena hrvatska programa. Nosilac programa bio je Muzej grada Zagreba a voditelj Vesna Leiner, muzejski pedagog. Radnu grupu činili su: Renata Brezinščak, kustos-pedagog Hrvatskog prirodoslovnog muzeja; mr. Anica Ribičić-Županić, muzejski savjetnik MGC Mimara i Mila Škarić, muzejski pedagog Arheološkog muzeja u Zagrebu.

Rok za realizaciju programa bio je kratak (tri mjeseca) i za to vrijeme trebalo je udovoljiti zahtjevima međunarodne akcije i nastaviti dosadašnju tradiciju zagrebačkih muzeja i galerija ostvarenu edukacijskom igrom *Što je u muzeju oduševilo prof. Baltazara?* 1996. god. i *Cvijet* 1997. god. i, dakako,

zadovoljiti struku, tj. povezati prošlost sa sadašnjošću i time razvijati u mladih svijest o važnosti očuvanja kulturne baštine, pružiti im i razvijati osjetilno doživljavanje (opip, zvuk, vid, i dr.), omogućiti im da sami "stvaraju" umjetnost, stvoriti ozračje da se osjećaju kao kod kuće, postići to da se žele vratiti u muzej.

Svi putovi vode u Rim bio je program namijenjen mladima u dobi od petnaest do osamnaest godina, jer se smatra da u toj dobi već imaju dovoljno spoznaja o važnosti očuvanja kulturne baštine.

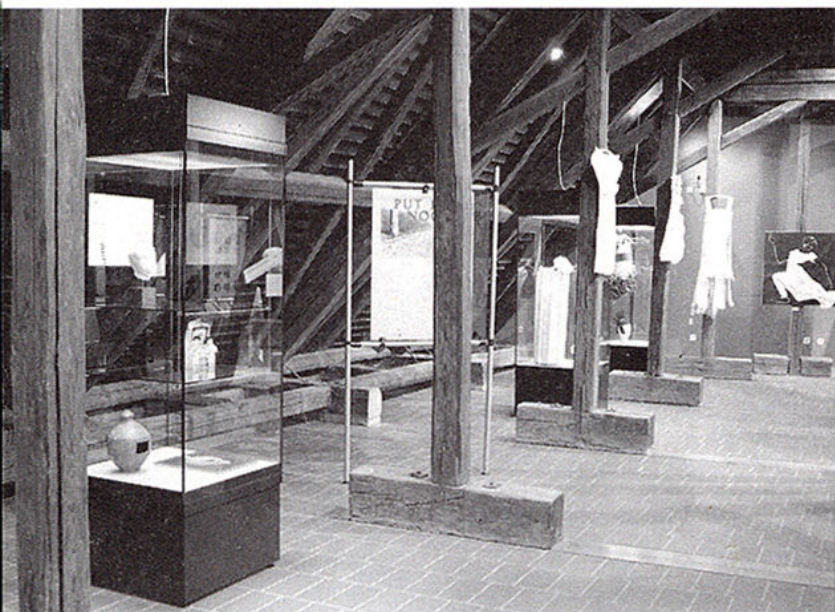
Osnovne smjernice smo imali: temu, uzrast djece i cilj akcije. Pitali smo se kako to realizirati. Nakon raznih prijedloga i diskusija prvo smo dali naziv akciji nazvavši je *Put pod noge*.

Mislili smo da je to zgodan "domaći" izraz koji sadrži poruku: "Djeco, put pod noge! Krenite u obilazak muzeja, galerija i arhiva!" Željeli smo, također, ove godine promijeniti koncepciju same akcije. Prvo dob učenika nam je uvjetovana sudjelovanjem u međunarodnoj akciji. Svaki muzej, galerija i Hrvatski državni arhiv (koji se prvi puta uključio u akciju) trebali su načiniti svoj program u okviru svojih mogućnosti i zbirki koje posjeduju. Odlučili smo se na individualno povezivanje sa srednjim školama (što se prema mome mišljenju pokazalo učinkovito). Smatrali smo da mladež treba što više uključiti u realizaciju

S IZLOŽBE U CASTEL SANT ANGELO
gore

S IZLOŽBE NA KRAJU PROGRAMA U MUZEJU
GRADA ZAGREBA
lijevo

povezanost prošlosti i sadašnjosti, gradova, država i naroda. Krećemo se cestama do muzeja, galerija i arhiva koji čuvaju prošlost i sadašnjost za budućnost. Plakat *Put pod noge* uzet je i kao predložak za izradu prve stranice kataloga svih učesnika igre *Svi putovi vode u Rim*.

Akcija programa *Put pod noge* održavala se od 15. travnja do 15. svibnja 1998. godine. U Arheološkome muzeju u Zagrebu naziv programa bio je *Historia est Magistra vitae*, a

učenici su dobili zadatak da obišu nekoliko rimskih nalazišta u gradu Zagrebu obilježenih spomen-pločom s kopijom nalaza, te da razrade jedno nalazište i uz pomoć izložene kopije načine rekonstrukciju i usporedbu s izvornikom.

Provincija Panonija Rimu inspiracija?! - naziv je prigodne izložbe i radionica u Etnografskome muzeju u kojima su učenici izrađivali frizure po uzoru na rimske, kakve se i danas mogu naći u Slavoniji i tkali vunene pokrivače. Također, održana su predavanja pod nazivom *Tradicijsko djevojačko češljanje u Panonskoj Hrvatskoj i ženske frizure kasnog Rimskog Carstva i Panonski vuneni pokrivači i antikni mozaik.*

Hrvatski državni arhiv je uz *Dane arhiva* priredio izložbu *Arhiv - memorija naroda*. U paleografskoj radionici *Razvitak latinskog pisma* učenici su se mogli upoznati s oblicima latinskog pisma u pojedinim povijesnim razdobljima. Održana su i predavanja: *Arhiv u prošlosti i sadašnjosti i Arhivsko gradivo Hrvatskog državnog arhiva kao izvor za proučavanje hrvatske povijesti.*

Hrvatski školski muzej pripremio je izložbu *Antika u školi*, na kojoj se moglo uočiti stoljetnu vezu hrvatskog školstva s antičkim svijetom i njegovom duhovnom kulturom. Izložbu su pratile likovne i dramske radionice. Prigodom Međunarodnog dana muzeja održano je predavanje *Are All Museum Professionals Equal or Are Some Professionals more Equal than Others?*

Izložba *Daniel Chodowiecki (Danzig, 1726 - Berlin, 1801)* održavala se u Kabinetu grafike HAZU a učenici su uz pomoć radne bilježnice mogli potražiti utjecaj rimske umjetnosti na grafičkim otiscima.

Hrvatski muzej naivne umjetnosti imao je likovnu radionicu pod nazivom *Na putu s Ivanom Lackovićem*, u kojoj su se učenici pod stručnim vodstvom tog velikog umjetnika upoznali s tehnikom akvarelnog crteža.

Bezbroy putova u prošlost naslov je radne bilježnice priređene uz izložbu *Slava Saboru* Hrvatskog povijesnog muzeja.

Hrvatski prirodoslovni muzej održao je radionicu u prirodi (Šćitarjevu) pod nazivom *Na kamenim cestama* a učenici su upoznali vrste kamena od koga su građene rimske ceste i gradovi.

Vodstvom kroz stalni postav Hrvatskog poštanskog muzeja učenici su mogli vidjeti na koji način su se prenosile VIJESTI u našim krajevima kroz obradu teme *Rimska imperija - prijenos pisanih VIJESTI našim krajevima.*

Učenici su u muzejskoj radionici Muzeja grada Zagreba pod nazivom *Zagreb u mozaiku* izrađivali mozaike. Motive su tražili u stalnom postavu Muzeja, gdje su pronalazili predmete koji su sadržavali tragove rimske umjetnosti u tehnici izrade ili simboli. Održano je i predavanje pod nazivom *Put pod noge rimskim Zagrebom.*

Odrastati na rimskoj cesti u karikaturi naziv je radionica u kojoj je gost i voditelj bio Srećko Puntarić a održana je u MGC-u Mimara.

Muzej Prigorja priredio je dvije paralelne radionice pod nazivom *Od Rimske ceste do autoputa informatike*, gdje je prikazan povijesni antički put i njegov značaj u prošlosti i odraz na današnjicu na prostoru Prigorja.

Muzej suvremene umjetnosti uključio se muzejskom igrom pod nazivom *Rimska frizura u Zagrebu*. Učenici su ispunjavali upitnike uspoređujući oblikovanje frizure u rimskoj umjetnosti i suvremenoj umjetnosti, koristeći se primjerom *Glave Rimljanke* iz Zbirke Benka Horvata. Za tu prigodu bila je postavljena instalacija INTERSCAPE VI na izložbi suvremene kiparice Dube Sambolac. Izložba je bila popraćena predavanjima.

Roma aeterna naziv je radionice Muzeja za umjetnost i obrt u kojoj su učenici inspirirani

stalnim postavom Muzeja izrađivali odjeću od papira.

U Tehničkom muzeju održavala su se predavanja pod nazivom *Tehničko nasljeđe iz rimskog razdoblja*. Nakon predavanja slijedila je provjera znanja, učenici su dobili radne listiće s pitanjima na koja su morali odgovoriti.

Veni, vidi... Pinacotecham Strossmayer naziv je još jedne radne bilježnice s kojom su se učenici mogli upoznati u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU, uz čiju pomoć su obilazili stalni postav Galerije i na njenim slikama pronalazili tragove antičkog nasljeđa i tradicije slikarstva od 14. do 19. stoljeća.

Tijekom tih mjesec dana u muzejskim radionicama, na izložbama, predavanjima i razgledavanju stalnih postava sudjelovalo je oko tisuću sedamsto učenika. U programu su sudjelovale srednjoškolske ustanove: klasične gimnazije, opće gimnazije, Škola primijenjene umjetnosti, ekonomske škole, Kemijska i geološko tehnička škola, tekstilne škole, frizerske škole i druge.

Cijela akcija je završila 18. svibnja 1998. godine na Međunarodni dan muzeja izložbom najboljih i najzanimljivijih radova učenika *Put pod noge* u Muzeju grada Zagreba. Izložbu je otvorila pomoćnica ministra prosvjete i športa gospođa Božica Šimleša. Na otvorenju izložbe učenici Privatne klasične gimnazije iz Zagreba izveli su prigodni dramski program iz djela antičkih autora. Autori izložbe bili su prof. Ivan Ružić, akademski slikar Miljenko Gregl, i muzejski pedagog Vesna Leiner - svi iz Muzeja grada Zagreba.

Na otvorenju izložbe izvučene su i dvije nagrade: desetodnevni boravak u ljetnoj školi stranih jezika u Puli. Nagradu je dodijelio Euro-club iz Zagreba. Zahvaljujući našem glavnom sponzoru, Turističkoj zajednici iz Varaždinskih Toplica, vodili smo po dva nagrađena učenika iz svakog

muzeja, galerije i Hrvatskog državnog arhiva na jednodnevni izlet u Varaždinske Toplice, gdje su mogli razgledati arheološko nalazište antičkih Aquae Iasae, Zavičajni muzej i Gradski muzej Varaždin u Starome gradu. Prijevoz nam je osigurao naš sponzor Tomitours. Ostale nagrade bili su katalogi, knjige, majice i kape, koje su podijeljene u muzejima, galerijama i Hrvatskom državnom arhivu. Nagrade su osigurale same ustanove i naši sponzori: "Školska knjiga", "Algoritam", "Alfa", "Diners", "Pliva" i Talijanski kulturni institut.

Posebno bih istakla da su vrlo dobro medijski pratili akciju "Večernji list", "Jutarnji list", "Vjesnik", "Slobodna Dalmacija", "Novi list", Radio-Sljeme, Radio-Cibona, Drugi program Hrvatskog radija, Hrvatska televizija (*Dobro jutro Hrvatska, Zagrebačka panorama, TV-dnevnik, Znanstveno-obrazovni program*) i TV-Mreža. U promidžbi akcije i pronalaženju sponzora veliku pomoć pružila nam je prof. Đurđa Sorić, voditeljica promidžbe i marketinga iz Muzeja grada Zagreba.

Izložba je trajala četrnaest dana i posjetilo ju je mnogo učenika. Kako je cjelokupna akcija bila i dio međunarodnog projekta *Svi putovi vode u Rim*, zahvaljujući hrvatskoj koordinatorici mr. Anici Ribičić Županić, otputovali smo u Rim na završnu svečanost koja je održana od 29. svibnja do 1. lipnja 1998. godine. U znamenitom Castel Sant'Angelo predstavili smo akciju, s posebno za tu prigodu realiziranom izložbom *Put pod noge*.

Također se zahvaljujemo gđi Nicole Gesché-Köning, predsjednici Međunarodnog komiteta CECA-e koja je akciju *Put pod noge* uključila u međunarodni projekt *Svi putovi vode u Rim*.

Zahvaljujemo svim sponzorima i medijskim pokroviteljima a posebice zahvaljujemo svim školama, profesorima i učenicima koji su sudjelovali u akciji.

Zahvaljujemo Ministarstvu kulture i Gradskom uredu za kulturu koji su finansijski pomogli akciju. Na kraju posebnu zahvalnost dugujemo nosiocu projekta: Muzeju grada Zagreba, pod vodstvom ravnatelja prof. Vinka Ivića, koji je preuzeo organizaciju završne svečanosti i stavio na raspolaganje stručno osoblje i izložbeni prostor Muzeja grada Zagreba.

SUMMARY LET'S GET UNDER WAY

The curators educators and museum educators from the sixteen museums and galleries of the City of Zagreb and the County of Zagreb and from the Croatian State Archives celebrated the International Museums Day this year by carrying out the educational program entitled "Let's get under Way".

Zagrebian museums have already established the tradition of celebrating International Museums Day by carrying out educational programs "What Delighted Professor Baltazar in the Museum", in 1996, and "Flower", in 1997, but now participated for the first time in an international action: the European educational action "All Roads Lead to Rome".

Having joined in the action which had started in the beginning of 1997 only in February 1998, they had a lot of catching up to do, but were able to complete the entire program in the single three months. Each institution participating in "Let's Get Under Way" made their own program. Individual contacts were made with high schools. With the intention to induce young people to participate as actively as possible, the project was centred on workshops, which resulted in excellent individual work later shown in the exhibition "Let's Get Under Way". The competitive element was partially preserved in the propositions requiring a visit to one institution and participation in its workshop. Nevertheless, the students often returned to the same workshop or participated in several of them. About 1700 students were involved in the program; most enthusiastic were the students of the Textile School of Varaždin, who visited all participating institutions.

Miljenko Gregl designed a poster and a ticket as a road map with the participant institutions along the roads. The poster was later taken as a model for the cover page of the common catalogue of the action "All Roads Lead to Rome".

The exhibition of the best and most interesting works by students entitled "Let's Get Under Way" was opened of the 18th of May in City Museum.

The action was presented by an exhibition especially designed for the occasion at the closing celebrations of "All Roads Lead to Rome" in Rome.